

Broj: **Ž-SA-08-78/25**

Datum: **02-07-2025.**

Preporuka broj: **P-189/25**

FEDERALNA UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE
N/R DIREKTORICE
Fehima ef. Čurčića 6
71 000 Sarajevo

PREPORUKA

**u vezi sa žalbom Fondacije Centar za javno pravo
Federalnoj upravi za inspeksijske poslove**

I UVOD

Institucija ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Institucija ombudsmena) je dana 27. januara 2025. godine zaprimila žalbu Fondacije Centar za javno pravo (u daljem tekstu: podnositelj žalbe), koja je registrovana pod brojem **Ž-SA-08-78/25**.

Žalba se odnosi na Federalnu upravu za inspeksijske poslove radi nepoduzimanja radnji iz nadležnosti od strane federalnog urbanističko-građevinskog inspektora i nedostavljanje odgovora podnositelju žalbe u skladu sa zakonskim rokovima. Podnositelj žalbe u vezi sa prethodno navedenim ukazuje na navodne povrede odredaba čl. 74-76 i čl. 143, st. 2 Zakona o organizaciji organa uprave u FBiH¹.

II ŽALBENI NAVODI

U žalbi se navodi sljedeće:

“Predsjednik fondacije se pismenim zahtjevom 24.01.2022. godine obratio Kantonalnom upravnom inspektorcu Bihać radi provođenja inspeksijskog nadzora nad zakonitošću rada općinskog načelnika i Službe za inspeksijske poslove Općine Sanski Most. Kantonalni inspektor se oglasio nenadležnim i zahtjev proslijedio kantonalnoj urbanističko građevinskoj inspekciji Unsko-sanskog kantona. Kantonalna uprava za inspeksijske poslove je odgovorila aktom ‘Obavijest’ broj UP-1-17-19-00927/22-1040-007-P od 02.08.2022. godine obavještavajući podnosioca zahtjeva da nije u stanju postupiti po zahtjevu i da je predmet uputila Federalnoj upravi za inspeksijske poslove.

¹ Službene novine FBiH, br. 35/2005

Dokaz br. 1.: Obavijest Kantonalne uprave za inspekcijske poslove Bihać br. UP-1-17-19-00927/22-1040-007-P od 02.08.2022.

Kako federalni urbanističko-građevinski inspektor šest mjeseci po zaprimanju ove obavijesti nije izvijestio podnosioca zahtjeva o poduzetim mjerama predsjednik fondacije je 07.02.2023. godine uložio žalbu direktoru Federalne uprave za inspekcijske poslove zbog povrede člana 143 st. 2 Zakona o organizaciji organa uprave u F BiH.

Dokaz br. 2.: Žalba na rad federalnog urbanističko-građevinskog inspektora.

Na ovu žalbu je 26.06.2023. godine, dakle deset mjeseci po prijemu zahtjeva, aktom koji je naslovljen kao 'informacija', odgovorila glavna federalna urbanističko-ekološka inspektorica Sanela Imamović.

Dokaz br. 3.: Informacija glave federalne urbanističko-ekološke inspektorice broj 10-19- 5-04272/2023-1000-2 od 26. 06. 2023. godine

U informaciji se inspektorica proglasila nenadležnom i uputila je podnosioca zahtjeva da se obrati federalnom upravnom inspektoru. Nezadovoljan ovakvim odgovorom predsjednik Fondacije se federalnoj inspektorici 07.07.2023.godine obratio zahtjevom da ponovo razmotri njegov zahtjev o inspekcijskom nadzoru, jer inspektorica nije ispravno utvrdila činjenice iz zahtjeva, prekršila je nekoliko izričitih zakonskih propisa i počinila je više materijalnih grešaka. U zahtjevu je obrazloženo po tačkama o kakvim se greškama radi.

Dokaz br. 4.:Zahtjev za ponovno razmatranje zahtjeva o inspekcijskom nadzoru od 24. 01.2022. godine.

Zahtjev je najprije dostavljen elektronskom poštom na email adresu FUZIP-a a zatim i preporučenom poštom broj RO817217082AT od 07.07.2023.

Dokaz br. 5.: Potvrda FUZIP-a da je zahtjev proslijeđen Federalnom urbanističko- građevinskom inspektoru od 07.07.2023. godine.

Kako na ovaj zahtjev do kraja 2023. godine nije uslijedila nikakva reakcija predsjednik fondacije se direktoru Federalne uprave za inspekcijske poslove ponovo obratio 27.12.2023. godine žalbom na rad urbanističko-građevinske inspektorice ukazujući na kršenje izričitih zakonskih propisa.

Dokaz br. 6.: Žalba na rad federalne urbanističko-građevinske inspektorice od 26.12.2023.godine

Direktor FUZIP-a je prema članu 76. stav 2. Zakona o organizaciji organa uprave bio obavezan da odgovori na ovaj zahtjev u roku od 5 dana. Međutim odgovor nije uslijedio do polovine septembra 2024.godine. Predsjednik fondacije se zbog toga ponovo obratio žalbom novoimenovanoj direktorici Federalne uprave za inspekcijske poslove, Ivani Prvulović, tražeći da se razmotri njegova žalba od 26.12.2023. godine i da se donese na zakonu zasnovana odluka. Žalba je najprije poslana elektronskim putem 18.09.2024. godine na e mail adresu pisarnice FUZIP-a, a kako u zakonskom roku nije uslijedio nikakav odgovor, još jednom je poslana 21.10.2024. godine preporučenom poštom broj RV078116372BA.

Dokaz br. 7. : Žalba od 18.09.2024.godine i dostavnica preporuke sa popratnim dopisom.

Do slanja ove žalbe na adresu podnosioca zahtjeva nije stigao nikakav odgovor.

Prijedlog

Na osnovu svega Centar za javno pravo smatra da se u konkretnom slučaju višestruko krše upravni propisi (Zakon o upravnom postupku F BiH i Zakon o organizaciji organa uprave u F BiH), da se nekompetentno obrađuju predmeti, da se ignorišu na zakonu zasnovani zahtjevi građana i da se svjesno izigravaju ovlaštenja nadležne inspekcije kako bi se izbjegao inspeksijski nadzor. Ovim predmetom se upravnim organima šalje signal da mogu proizvoljno odlučivati o pravima građana, a građanima poruka da uzaludno suprotstavljati uočenim nezakonitostima u radu državne uprave. Sve skupa je u suprotnosti sa principom zakonitosti i pravne sigurnosti čime se šalje poruku da se postupanje suprotno zakonu toleriše, a da postojeći mehanizmi obraćanja institucijama zbog uočenih nezakonitosti nemaju nikakvog smisla jer nadležne institucije nemaju nikakvih zakonskih obaveza.

Budući da je Institucija ombudsmena ovlaštena Zakonom o ombudsmenima za ljudska prava BiH da reagira u slučaju kada se osnovano sumnja da način na koji su primijenjeni zakoni i međunarodni dokumenti o zaštiti ljudskih prava i sloboda vodi nepravičnim rezultatima predlažem da Institucija pokrene istragu i da utvrdi da li je došlo do kršenja zakonskih rokova, do nekompetentne obrade predmeta, do krajnjeg nemara prema zahtjevima stranaka i da s obzirom na rezultate predlože odgovarajuće mjere Federalnoj upravi za inspeksijske poslove. Mišljenja sam de je uz to **potrebno imati u vidu da se inicijalni zahtjev odnosi na nezakonitu gradnju u vodotoku rijeke prve kategorije i na činjenicu da općinska građevinska inspekcija zaobilazi izričite zakonske propise i podstiče nezakonitu gradnju u vodnom dobru rijeke prve kategorije kao i uzurpaciju državnog zemljišta, jer ne izlazi u susret obavezi na podnošenje krivične prijave za uočene nezakonitosti. ...**

III ISTRAŽNI POSTUPAK

Institucija ombudsmena je postupajući po konkretnoj žalbi aktom od 05.02.2025. godine zatražila dostavljanje izjašnjenja od Federalne uprave za inspeksijske poslove na gore istaknute žalbene navode, ukazujući također da su sa svim detaljima žalbenih navoda upoznati i iz podnesaka podnosioca žalbe od 07.02.2023. godine; 06.07.2023. godine i 18.09.2024. godine. Također je ukazano na žalbeni navod da podnositelj do dana obraćanja Instituciji ombudsmena, na posljednji podnesak koji je naslovljen direktorici Federalne uprave za inspeksijske poslove, nije zaprimio nikakav odgovor.

U Instituciji ombudsmena je dana 19.02.2025. godine zaprimljen odgovor direktorice Federalne uprave za inspeksijske poslove, akt broj 10-19-4-01016/2025 od 17.02.2025. godine u kojem se navodi sljedeće:

“Federalni urbanističko-ekološki inspektorat je dana 10.02.2025. godine zaprimio Vaš akt, broj gornji, u kojem tražite izjašnjenje u vezi na navode iz žalbe od 27.01.2025. godine.

S tim u vezi informišemo Vas o sljedećem:

Dana 09.08.2022. godine ovaj Inspektorat je zaprimio akt UP-1-17-19-00927/22-1040-006-P od 02.08.2022.godine kojim Kantonalna uprava za inspeksijske poslove Unsko-sanskog kantona dostavlja predmet na nadležno postupanje. U svom dopisu, između ostalog, navode da KUIP Bihać trenutno nema popunjeno mjesto kantonalnog

urbanističko-građevinskog inspektora zbog čega Federalnoj upravi za inspekcijske poslove dostavljaju predmet koji se odnosi na zahtjev za provođenje inspekcijskog nadzora nad zakonitošću rada općinskog načelnika i Službe za inspekcijske poslove Općine Sanski Most.

Dana 14.02.2023. godine Urbanističko-ekološki inspektorat je zaprimio Žalbu na rad federalnog urbanističko-građevinskog inspektora 'zbog nepostupanja u skladu sa članom 143. Stav 1) broj 1 Zakona o organizaciji organa uprave F BiH'. U vrijeme kada je ovaj organ zaprimio predmet Kantonalne inspekcije na nadležno postupanje, poziciju glavnog federalnog urbanističko-ekološkog inspektora, po ovlaštenju, obnašao je inspektor Ejub Salkić. Od 04.04.2023. godine poziciju glavnog inspektora Urbanističko-ekološkog inspektorata popunjava Sanela Imamović. Bitno je napomenuti činjenicu da je inspektor Ejub Salkić u periodu od decembra 2022. godine pa do aprila 2023. godine koristio plaćeno odsustvo, nakon čega odlazi u penziju.

Obzirom da ovaj Inspektorat svakodnevno zaprima veliki broj zahtjeva, a da posao građevinskog inspektora obavljaju samo 2 inspektora na području cijele Federacije BiH, kao i zbog izostanka glavnog inspektora duži period, aktom br. 10-19-5-04272/2023-1000-2 od 19.06.2023.godine i aktom od 26.06.2023.godine, Ena Gotovuša, punomoćnik Edina Šarčevića, obaviještena je da predmetni zahtjev nije u nadležnosti federalne građevinske inspekcije, obzirom da se zahtjev odnosi na 'provođenje inspekcijskog nadzora nad zakonitošću rada općinskog načelnika i Službe za inspekcijske poslove Općine Sanski Most'.

Dana 13.07.2023. godine ovaj Inspektorat zaprima dopis kojim se traži ponovno razmatranje zahtjeva o inspekcijskom nadzoru od 24.01.2022. godine. Kako je članom 85. Zakona o inspekcijama Federacije BiH ('Službene novine Federacije BiH', br. 73/14 i 19/17) definisano da ako se predstavka odnosi na pitanje koje je povodom ranije predstavke istog podnosioca već bilo predmet razmatranja, ponovna predstavka u istoj stvari uzet će se u postupak samo ako su u njoj iznesene nove činjenice ili ako prilikom razmatranja ranije predstavke nisu uzete u obzir sve okolnosti od značaja za njihovu pravilnu ocjenu, isti nije ponovo uzet u razmatranje.

Članom 47. Zakona o inspekcijama Federacije BiH ('Službene novine FBiH', broj: 73/14 i 9/17) definisana je nadležnost federalne inspekcije.

Nadležnost federalnog građevinskog inspektora utvrđena je Zakonom o prostornom planiranju i korištanju zemljišta na nivou Federacije Bosne i Hercegovine ('Službene novine FBiH', broj: 2/06, 72/07, 32/08, 4/10, 13/10, 45/10, 85/21 i 92/21) i podzakonskim aktima, u konkretnom slučaju: Uredbom o određivanju zahvata u prostoru i građevina za koje Federalno ministarstvo prostornog uređenja izdaje urbanističku saglasnost i/ili lokacijsku informaciju ('Službene novine FBiH'; broj: 32/14 i 33/22) i Uredbom o tehničkim svojstvima koje građevine moraju zadovoljavati u pogledu sigurnosti te načinu korištenja i održavanja građevina ('Službene novine F BiH', broj: 29/07, 51/08, 99/14).

Bitno je napomenuti da je u predmetu nelegalne gradnje urbanističko-građevinski inspektor Općine Sanski Most već postupao i donio Rješenje o obustavi gradnje, broj: UP-1-09-19-7-687/20 od 27.05.2020. godine (fotokopija rješenja dostavljena uz zahtjev), a da je **po zahtjevu koji se odnosi na zakonitost rada općinskog načelnika i općinske službe postupalo Ministarstvo pravosuđa i uprave Unsko-sanskog kantona.**

Shodno naprijed navedenom, uvažavajući činjenicu da Federalno ministarstvo prostornog uređenja nije nadležno za izdavanje odobrenje za građenje za predmetno, kao i da se predmetni zahtjev odnosi na zakonitost rada općinskog načelnika i Službe za

inspekcijske poslove Općine Sanski Most, isto nije u nadležnosti federalne građevinske inspekcije.

Što se tiče navoda koji se odnose na Žalbu dostavljenu 18.09.2024. godine, ovim putem Vas obavještavam da, do danas, Urbanističko-ekološki inspektorat nije zaprimio istu.
...

Prethodno citirani odgovor je, u skladu sa članom 31 Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine², aktom od 21.02.2025. godine proslijeđen podnositelju žalbe na uvid i komentare, koje je i dostavio u podnesku zaprimljenom dana 03.03.2025. godine, u kojem navodi sljedeće:

“Instituciji ombudsmena najprije skrećemo pažnju na činjenicu da je izjašnjenje traženo od direktorice FUZIP-a. Međutim, odgovor od 17. 02. 2025. godine je došao iz Federalnog urbanističko-ekološkog inspektorata i sačinila ga je glavna federalna urbanističko- ekološka inspektorica Sanela Imamović, na čiji nestručan i nezakonit rad je uložena žalba. U odgovoru se ponavljaju činjenice koje su navedene u žalbi i uz njega se dostavljaju akti koje su kao dokazi već priloženi uz žalbu Instituciji ombudsmena. Istovremeno se ponavljaju stavovi iz odgovora inspektorice Imamović od 26. 06. 2023. godine, ali se ne raspravlja ni jedan od žalbenih navoda. U osnovi odgovor potvrđuje sve navode iz žalbe Instituciji ombudsmena, posebno da inspektorica Imamović nestručno i površno obrađuje zaprimljene predmete i da pri tom krši upravne propise koji je neposredno obavezuju.

U bitnom se komentari FCJP odnose na sljedeće:

1. Inicijalni podnesak federalnoj inspekciji od 24.01.2022.godine se ne odnosi na (ne)postupanje i (ne)donošenje rješenja o nezakonitoj gradnji u riječnom dobru rijeke Sane, što inspektorica Imamović (neopravdano) ponavlja, nego na nezakonit rad općinskog inspektora koji ne primjenjuje izričite zakonske propise o krivičnoj odgovornosti. Orijentacije radi, još jednom ističemo činjenice iz zahtjeva: prema članu 164. stav 2. Zakona o prostornom uređenju i građenju USK³ obilježje krivičnog djela imaju radnje kojima se bez odobrenja za građenje odobri priključenje bespravno izgrađene građevine na javnu mrežu vodovoda, kanalizacije i elektromrežu. Nadležni općinski inspektor je inspekcijskim nadzorom utvrdio da je nezakonito izgrađen objekat priključen na elektromrežu, ali nije postupio prema izričitoj obavezi iz člana 164, stav 2 Zakona o prostornom uređenju i građenju USK i prema članu 228. Zakon o krivičnom postupku FBiH⁴ zbog toga što nije podnio krivičnu prijavu. Na ovo je bio obavezan članom 125. stav 1. Zakona o organizaciji organa uprave u F BiH. Prema tome, predmet zahtjeva kojim se morao pozabaviti FUZIP predstavlja kršenje izričitih propisa o krivičnoj odgovornosti i kršenje propisa o poduzimanju zakonom predviđenih mjera. Da bi se ovo shvatilo, bilo je neophodno koncentrirano pročitati inicijalni zahtjev i proučiti predmet, što nadležna federalna inspektorica očigledno nije bila u stanju, a direktorica Prvulović, čini se, nije našla za shodno da razmotri žalbu kao izraz vlastite nadležnost. Njoj, kao bivšem advokatu, u suprotnom ne bi promakli očigledni propusti u radu inspektora iz inspektorata kojem je direktorica. Sve to opravdava žalbene razloge i dokazuje da federalna inspekcija površno i nekompetentno obrađuje zahtjeve građana.

2. U pogledu nadležnosti federalne inspekcije i pozivanja na član 85. Zakona o inspekcijama FBiH smatramo da ovaj propis nije ispravno primijenjen jer nije utvrđeno

²Član 31 Pravila postupka institucije Ombudsmena: “Ombudsman BiH će odgovor tijela vlasti pismeno dostaviti podnositelju žalbe ukoliko se taj odgovor po svojoj prirodi ne smatra povjerljivim ili tajnim i odrediti mu rok za pismeno izjašnjenje o navodima u odgovoru. Ukoliko se iz odgovora tijela vlasti utvrdi da nema osnova za dalje postupanje, stranka će biti obaviještena sukladno članu 35. Ukoliko se podnositelj žalbe ne izjasni o odgovoru tijela vlasti u ostavljenom roku, smatrat će se da je izgubio interes za dalje vođenje postupka.”

³ Službeni glasnik 12/13 i 2/16

⁴ Sl. novine FBiH, 35/2002, 56/2003-isp., 78/2004, 28/2005, 55/2006, 27/2007, 53/2007, 53/2007, 9/2009, 12/2010, 8/2013, 59/2014 i 74/2020

tačno činjenično stanje niti je propis tačno protumačen. U ponovnom zahtjevu od 06.07.2023. godine federalnoj inspektorici je skrenuta pažnja na sve okolnosti koje ona nije uzela u obzir, a koje su bile od značaja za pravilnu ocjenu predstavke: na razliku između nadzora nad provedbom upravnih i nad provedbom građevinskih propisa, na razliku između nadležnosti upravne i urbanističko-ekološke inspekcije, na obaveze koje slijede iz člana 64. stav 4. ZUP-a F BiH, na značaj i domete člana 47. stav 3. Zakona o inspekcijama F BiH i na propise o odnosu federalne i kantonalne inspekcije iz članove 133. i 134. Zakona o organizaciji organa uprave u F BiH. Ovim su, sve skupa, nabrojane okolnosti koje nisu uzete u obzir, a koje su bile značajne za pravilnu ocjenu predstavke. Time su ispunjene činjenične pretpostavke člana 85. Zakona o inspekcijama F BiH tako da je Federalna urbanističko-ekološka inspektorica odbijanjem da ponovo razmotri zahtjev o provođenju inspekcijanskog nadzora prekršila ovaj propis. Kako se u njenoj informaciji od 17.02.2025.godine samo ponavljaju stavovi iz informacije od 26.06.2023. godine smatramo daje time dokazana nestručnost i površnost, nemar, kršenje zakonskih ovlaštenja i sprečavanje građana da u punom kapacitetu koriste mehanizme zaštite putem federalne inspekcije.

3. U istom smislu su netačni i ostali navodi o (ne)nadležnosti federalne urbanističko-ekološke inspekcije. U informaciji od 17.02.2025. godine je prepisan dio informacije od 26.06.2023. godine i ponovo se upućuje na član 47. Zakona o inspekcijama F BiH i na srodne zakonske i podzakonske akte. Međutim u članu 47. stav 3. je propisano da federalna inspekcija, izuzetno, 'vrši nadzor iz nadležnosti kantonalnog inspektora prema federalnom propisu ako organ za inspekcijske poslove kantona nema inspektora iz te upravne oblasti'. Prema tome, upravo ovaj propis utemeljuje nadležnost federalne inspekcije u konkretnom slučaju. To se vidi iz obavijesti Kantonalne uprave za inspekcijske poslove Bihać (dokaz br. 1 uz žalbu od 27. 01.2025. godine). Podsjećamo Instituciju ombudsmena da se prema članu 81. Zakona o inspekcijama F BiH na rad federalne inspekcije kao sekundarno pravo primjenjuje Zakon o upravnom postupku F BiH. Isto tako se na rad ove inspekcije primjenjuje i Zakon o organizaciji organa uprave u F BiH prema članovima 1. i 2. ovog zakona. Iz propisa o saradnji i stručnoj pomoći (član 133.) i o upoznavanju vlade kantona o nepravilnom vršenju inspekcijanskog nadzora (član 144. Zakona o organizaciji organa uprave u F BiH) slijedi da je Federalni urbanističko-ekološki inspektorat bio nadležan da provede nadzor nad zakonitošću rada općinskog načelnika i inspekcijske službe Općine Sanski Most po zahtjevu Kantonalne uprave za inspekcijske poslove Bihać (dokaz broj 1. uz žalbu od 27. 01. 2025. godine). U informaciji Federalnog urbanističko-ekološkog inspektorata od 17. 02. 2025. godine se ni jedan od citiranih propisa ne spominje. To nas navodi na zaključak da ova inspekcija ili svjesno izbjegava svoje zakonske obaveze ili je potpuno nestručna u pogledu rada sa upravnim propisima. Zbog toga smatramo da je i po ovom osnovu opravdana sumnja u nestručan i nezakonit rad inspektorice Imamović.

4. Čak i ako bi se moglo uzeti da Federalna urbanističko-ekološka inspekcija nije nadležna da provede nadzor po osnovu saradnje i stručne pomoći (član 133. Zakona o organizaciji organa uprave u F BiH), a na zahtjev Kantonalne uprave za inspekcijske poslove, ona je bila obavezana članom 65. stav 4. Zakona o upravnom postupku F BiH da utvrdi koji je organ nadležan i da predmet bez odlaganja proslijedi nadležnom organu. Kako to do odgovora na žalbu nije učinila, a u samom odgovoru se o tome nije ni izjasnila, smatramo nespornim da se radi o kršenju upravnog propisa za koje ne postoji nikakvo opravdanje. Ovim je dokazan nezakonit rad federalne inspektorice kojim se sprečavaju i obeshrabruju građani da traže zaštitu od nezakonitog djelovanja upravnih organa čiji rad nadzire ova inspekcija.

5. U informaciji od 17.02.2025. godine se za **kršenje izričitih zakonskih rokova** izgovor nalazi u opterećenosti, korištenju plaćenog odsustva od pet mjeseci (!?) glavnog urbanističko-ekološkog inspektora i preuzimanju inspektorske funkcije Sanele Imamović sa 04.04.2023. godine. Ovakvi razlozi ne oslobađaju federalnu inspekciju od odgovornosti za održavanje rokova, jer se ne radi o zakonom predviđenim razlozima

koji opravdavaju kršenje rokova, nego o organizacionim pretpostavkama koje se moraju blagovremeno rješavati u okviru organa uprave. Osim toga, od 04.04.2023. godine se inspektorica Imamović nije držala zakonskih rokova: ona nikada nije odgovorila na zahtjev za ponovno razmatranje zahtjeva o inspeksijskom nadzoru od 07.07.2023. godine, na žalbu od 27.12.2023. godine nije uslijedio odgovor u zakonskom roku, kao ni na žalbu od 18. 09. 2024. Prema tome, nema nikakve sumnje da ova inspeksijska služba zahtjeve građana ne rješava u zakonskim rokovima, odnosno da ih ne rješava nikako.

6. S tim u vezi je potrebno skrenuti pažnju na objašnjenje u informaciji od 17.02.2025. godine da Urbanističko-ekološki inspektorat nije primio žalbu od 18.09.2024. godine. Instituciji ombudsmena je kao dokaz broj 7. dostavljena kopija potvrde o preporučenoj pošiljci broj RV078116372BA kojom je žalba dostavljena. Uz ovaj komentar šaljem kao dokaz broj 8. kopiju izvještaja BH-Pošte iz koje se vidi da je pošiljka zaprimljena 21.10.2024 godine u pošti Sanski Most i da je uručena 23.10.2024. godine u 13:07:05 sati na adresu primaoca. Federalne uprave za inspeksijske poslove. Prema tome, navodi iz informacije od 17.02.2025. ne odgovaraju činjenicama i ukazuju da FZUP krši pravila o kancelarijskom poslovanju ili namjerno prikriva podatke o prijemu zahtjeva. Ukratko, riječ je o još jednom netačnom navodu koji ilustrira površan i neodgovoran pristup federalne urbanističko-ekološke inspektorice zahtjevima građana. Na osnovu svega Centar za javno pravo smatra dokazanim da se u konkretnom slučaju višestruko krše upravni propisi (Zakon o upravnom postupku F BiH, Zakon o organizaciji organa uprave u F BiH i Zakon o inspekcijama F BiH), da se nekompetentno obrađuju predmeti, da se ignorišu na zakonu zasnovani zahtjevi građana i da se svjesno izigravaju ovlaštenja nadležne inspekcije kako bi se izbjegao inspeksijski nadzor. ...”

IV RELEVATNO ZAKONODAVSTVO

ZAKON O OMBUDSMENU ZA LJUDSKA PRAVA BOSNE I HERCEGOVINE⁵

Član 1.

Ombudsmen za ljudska prava Bosne i Hercegovine je nezavisna institucija uspostavljena u cilju promoviranja dobre uprave i vladavina prava, zaštite i sloboda fizičkih i pravnih lica, kako je garantirano posebno Ustavom Bosne i Hercegovine i međunarodnim sporazumima, koji se nalaze u dodatku tog Ustava, koja će s tim u vezi nadgledati aktivnosti institucija Bosne i Hercegovine, njenih entiteta i Brčko Distrikta, u skladu s odredbama ovog zakona.

Član 32. stav 1.

Ombudsmen može dati preporuke tijelima vlasti u Bosni i Hercegovini u cilju usvajanja novih mjera. Tijela vlasti u Bosni i Hercegovini koji dobiju takve preporuke dužni su da pismeno odgovore i obavijeste ombudsmena o učinku preporuka u roku koji je ombudsmen odredio.

Član 32. stav 4.

Kada, nakon razmatranja predmeta, ombudsman ustanovi da način na koji je zakon primjenjen vodi nepravičnim rezultatima, on ili ona može uputiti nadležnom tijelu vlasti u Bosni i Hercegovini preporuke koje bi dovele do pravičnog rješenja situacije predmetnog pojedinca. Ombudsmen može nadležnom organu dati prijedlog mjera čija primjena bi vjerovatno poboljšala situaciju na koju se

⁵ Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“ br: 19/02, 35/04, 32/06, 38/06 i 61/23

žali, uključujući isplatu odštete, i u godišnjem ili specijalnom izvješću Institucije dati prijedlog za izmjene i dopune zakona i drugih propisa kada on ili ona smatra da je to potrebno.

ZAKON O UPRAVNOM POSTUPKU FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE⁶

Član 5, stav 1

Kad organi i institucije koje imaju javne ovlasti vode postupak i rješavaju, dužni su da strankama omoguće da što lakše zaštite i ostvare svoja prava, vodeći pri tom računa da ostvarivanje njihovih prava ne bude na štetu prava drugih osoba, niti u suprotnosti sa zakonom uvrđenim javnim interesom.

Član 6

Kad organi i institucije koje imaju javne ovlasti rješavaju u upravnim stvarima, dužni su da osiguraju efikasno ostvarivanje prava i interesa građana, poduzeća (društava), ustanova i drugih pravnih lica, što obuhvata dobru organizaciju na izvršavanju poslova organa, koja osigurava brzo, potpuno i kvalitetno rješavanje upravnih stvari u upravnom postupku uz svestrano razmatranje tih stvari.

Član 14

Postupak se ima voditi brzo i sa što manje troškova i gubitka vremena za stranku i druge osobe koje učestvuju u postupku, ali tako da se pribavi sve što je potrebno za pravilno utvrđivanje činjeničnog stanja i za donošenje zakonitog i pravilnog rješenja. ...

Član 64

(4) Ako organ koji je primio podnesak iz tehničkih razloga ne može pročitati podnesak u elektronskoj formi, o tome će se bez odgađanja elektronskim putem ili na drugi prikladan način obavijestiti podnosilac, koji je dužan ponovno poslati podnesak u ispravnoj elektronskoj formi koja je u upotrebi u tom organu ili ga dostaviti na drugi način. Ako to podnosilac ne učini u ostavljenom roku, smatrat će se da podnesak nije ni podnesen.

Član 65

- (1) Organ koji je nadležan za prijem podneska, odnosno usmenog priopćenja, dužan je primiti podnesak koji mu se predaje, odnosno uzeti na zapisnik usmeno priopćenje.*
- (2) Službena osoba koja primi podnesak dužna je, po službenoj dužnosti, dati potvrdu o prijemu podneska. Za ovu potvrdu ne plaća se taksa.*
- (3) Ako organ nije nadležan za prijem pismenog podneska, odnosno priopćenja na zapisnik, službena osoba ovog organa će upozoriti na to podnosioca i uputiti ga organu nadležnom za prijem. Ako podnosilac i pored toga zahtijeva da se njegov podnesak odnosno priopćenje na zapisnik primi, službena osoba je dužna primiti takav podnesak, odnosno usmeno priopćenje. Ako organ utvrdi da nije nadležan za rad po takvom podnesku, donijet će zaključak kojim će odbaciti podnesak zbog nenadležnosti i zaključak odmah dostaviti stranci.*
- (4) Kad organ poštom dobije podnesak za čiji prijem nije nadležan, a poznato mu je koji je organ nadležan za prijem, poslat će podnesak bez odgađanja nadležnom organu, odnosno sudu i o tome će obavijestiti stranku. Ako organ koji je dobio podnesak ne može da utvrdi koji je organ nadležan za rad po podnesku, donijet će bez odlaganja zaključak kojim će odbaciti podnesak zbog nenadležnosti i zaključak odmah dostaviti stranci.*

⁶ Sl. novine FBiH", br. 2/1998, 48/1999 i 61/2022

(5) Protiv zaključka donesenog po st. 3. i 4. ovog člana dopuštena je posebna žalba.

....

ZAKON O ORGANIZACIJI ORGANA UPRAVE U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE⁷

VIII. ODNOS ORGANA UPRAVE PREMA GRAĐANIMA

Član 1.

Ovim Zakonom uređuje se organizacija i način funkcioniranja organa državne uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija) koja obuhvata: položaj, ulogu, ustrojstvo, ovlaštenja i obaveze u obavljanju upravnih, stručnih i drugih poslova, **međusobne odnose organa uprave i odnos organa uprave prema građanima**, organima izvršne i zakonodavne vlasti, ombudsmenima, privrednim društvima i drugim pravnim licima (u daljnjem tekstu: pravno lice), kao i druga pitanja od značaja za organizaciju i rad organa državne uprave na svim nivoima vlasti u Federaciji.

Član 2.

Organi državne uprave Federacije, kantona, grada i općina (u daljnjem tekstu: organi uprave) osnivaju se za obavljanje upravnih, stručnih i drugih poslova koji se zakonom i drugim propisima stavljaju u njihovu nadležnost.

Određene upravne poslove mogu obavljati i pravna lica kada im je zakonom, odnosno odlukom općinskog i gradskog vijeća povjereno vršenje javnih ovlaštenja na način predviđen ovim Zakonom.

Član 3.

Organi uprave dužni su u svom radu osigurati **efikasno i potpuno ostvarivanje svih prava i sloboda građana** koja su predviđena u Ustavu Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustav Federacije) i u aktima navedenim u Aneksu Ustava Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Aneks).

...

Član 4.

Rad organa uprave zasniva se na: **načelu zakonitosti**, transparentnosti, javnosti, **odgovornosti**, **efikasnosti**, **ekonomičnosti**, profesionalnoj nepristrasnosti i političkoj nezavisnosti, ukoliko za određene izuzetne situacije za neke od ovih načela zakonom nije drugačije određeno.

Član 8.

Kontrola zakonitosti upravnih i drugih akata koja donose organi uprave vrši se putem upravnog nadzora koji se ostvaruje na način predviđen ovim Zakonom.

Član 74.

Organi uprave koji su nadležni za rješavanje zahtjeva građana u prvostepenom i drugostepenom upravnom postupku, a koji se odnose na ostvarivanje njihovih prava i pravnih interesa, ili izvršavanje zakonom predviđenih obaveza, dužni su te zahtjeve rješavati u skladu sa zakonom i drugim propisima i u rokovima propisanim zakonom.

⁷Službene novine Federacije BiH, br. 35/05

Pri rješavanju zahtjeva iz stava 1. ovog člana organi uprave dužni su u kontaktima sa građanima postupati na način da se u svakoj situaciji poštuje dostojanstvo ljudske ličnosti i njihov moralni integritet.

Član 75.

*U ostvarivanju prava građana organi uprave dužni su osigurati uvjete **da građani mogu na efikasan, brz i jednostavan način ostvarivati svoja prava i izvršavati obaveze kod tih organa i u tom cilju organi uprave dužni su građanima pružati potrebnu pravnu pomoć i davati odgovarajuća objašnjenja i upute za ostvarivanje njihovih prava i obaveza.***

Član 76.

*Ako državni službenici u organima uprave zahtjeve građana ne rješavaju u propisanim rokovima, ili od građana traže nepotrebne i suvišne dokaze, ili traže dokaze koje su, prema odredbi stava 1. člana 74. ovog Zakona, oni dužni pribavljati po službenoj dužnosti, ili ako na bilo koji drugi način odugovlače sa rješavanjem zahtjeva građana, ili onemogućavaju efikasno i brzo rješavanje podnesenih zahtjeva, **građani imaju pravo da u vezi sa takvim ponašanjem državnih službenika podnesu predstavke i pritužbe rukovodiocu organa uprave, a u općini - općinskom načelniku, odnosno u gradu - gradonačelniku.***

*Rukovodilac organa uprave iz stava 1. ovog člana obavezan je **odmah, a najkasnije u roku od pet dana od dana prijema predstavke ili pritužbe, ispitati tu predstavku ili pritužbu i ako utvrdi da je osnovana, dužan je preduzeti zakonom predviđene mjere (pokrenuti disciplinski postupak ili preduzeti druge mjere) prema državnom službeniku na čiji se rad predstavka ili pritužba odnosi i istovremeno podnosiocu predstavke ili pritužbe obavezno dostaviti pisani odgovor o preduzetim mjerama.***

Radnje iz stava 1. ovog člana predstavljaju težu povredu službene dužnosti.

U slučajevima iz stava 1. ovog člana građani se mogu obratiti i upravnoj inspekciji.

Član 125.

Kada se u vršenju inspeksijskog nadzora utvrdi da je povrijeđen zakon, ili drugi propis čije izvršenje nadzire, inspektor ima ovlaštenja i obavezu da naloži sljedeće upravne i druge mjere:

- 1) naredi da se utvrđeni nedostaci i nepravilnosti otklone u određenom roku;*
- 2) naredi preduzimanje odgovarajućih upravnih radnji koje su pravno lice, kao i pravno lice sa javnim ovlaštenjima, odnosno organ uprave i upravna organizacija obavezni da preduzmu;*
- 3) zabrani preduzimanje radnji koje smatra da su u suprotnosti sa zakonom, ili drugim propisom nad čijim provođenjem vrši nadzor;*
- 4) izrekne i naplati novčanu kaznu na licu mjesta, ako je za to zakonom ovlašten o čemu se izdaje pisana potvrda;*
- 5) podnese zahtjev za pokretanje disciplinske odgovornosti, odnosno prekršaja, ili privrednog prijestupa, odnosno krivičnu prijavu za krivično djelo, ako su povredom zakona, ili drugog propisa učinjeni ti prijestupi, ili krivično djelo;*

6) preduzme i druge upravne mjere i radnje za koje je posebnim zakonom i drugim propisom ovlašten.

Član 133.

Federalna inspekcija saraduje sa kantonalnom inspekcijom i pruža joj potrebnu stručnu pomoć u svim pitanjima od zajedničkog interesa.

Saradnja i stručna pomoć iz stava 1. ovog člana obavezno se ostvaruje u onim pitanjima u kojima je federalnim zakonom predviđeno da određene poslove inspeksijskog nadzora na provođenju federalnog zakona vrši kantonalna inspekcija.

U slučajevima iz stava 2. ovog člana federalna inspekcija ima pravo kantonalnoj inspekciji davati naloge, upute i instrukcije o načinu vršenja inspeksijskog nadzora, a kantonalna inspekcija dužna je postupiti po zahtjevima federalne inspekcije i obavijestiti je o preduzetim mjerama.

Član 134.

Ako federalna inspekcija utvrdi da kantonalna inspekcija ne vrši, ili nepravilno vrši inspeksijski nadzor iz stava 2. član 133. ovog Zakona, u tom slučaju federalna inspekcija obavezna je sa tim upoznati vladu kantona i tražiti preduzimanje odgovarajućih mjera kako bi kantonalna inspekcija vršila taj nadzor, a do početka rada kantonalne inspekcije, taj inspeksijski nadzor vršit će federalna inspekcija. ...

Član 135.

Odredbe čl. 133. i 134. ovog Zakona analogno se primjenjuju i na odnose federalne inspekcije prema općinskoj, odnosno gradskoj inspekciji u slučajevima kada je federalnim zakonom općinska, odnosno gradska inspekcija ovlaštena da vrši određene poslove inspeksijskog nadzora nad provođenjem federalnog zakona.

Član 136.

Odredbe čl. 133. i 134. ovog Zakona analogno se primjenjuju i na odnose kantonalne inspekcije prema općinskoj, odnosno gradskoj inspekciji, a posebno u pitanjima u kojima je općinska, odnosno gradska inspekcija kantonalnim zakonom ovlaštena da vrši određene poslove inspeksijskog nadzora nad provođenjem kantonalnog zakona.

Član 143.

Građani, pravna lica, kao i državni službenici i namještenici imaju pravo, radi zaštite svojih prava utvrđenih ovim i drugim federalnim zakonima i drugim federalnim propisima, obraćati se usmeno ili pisano federalnoj upravnoj inspekciji u svim slučajevima kada im se na bilo koji način otežava, ili onemogućava da brzo i jednostavno ostvaruju svoja prava i pravne interese, ili da izvršavaju svoje obaveze kod organa uprave, ili upravne organizacije, odnosno pravnog lica sa javnim ovlaštenjima, a naročito:

- 1) ako im se u zakonom propisanom roku ne rješavaju zahtjevi i žalbe u upravnom postupku, odnosno u postupku iz radnih odnosa;*
- 2) ako se od njih traži da u upravnom postupku dokazuju činjenice uvjerenjima i drugim javnim ispravama koje je po službenoj dužnosti, u skladu sa ovim ili drugim zakonom, obavezan pribavljati državni službenik koji vodi upravni postupak;*
- 3) ako im se ne izvršavaju upravni akti doneseni radi ostvarivanja prava i pravnih interesa u upravnom postupku;*

4) ako im se ne pruža pravna pomoć u ostvarivanju prava i pravnih interesa i izvršavanju obaveza u upravnom postupku. Federalni upravni inspektor obavezan je odmah postupiti po zahtjevu iz stava 1. ovog člana na način utvrđen u odredbi člana 121. stav 3. ovog Zakona.

Član 144.

Kantonalna upravna inspekcija organizira se za vršenje inspekcijskog nadzora u kantonalnim, općinskim i gradskim organima uprave i upravnim organizacijama i pravnim licima sa javnim ovlaštenjima i to u odnosu na sljedeća pitanja:

- 1) u općinskim i gradskim organima uprave i upravnim organizacijama vrši inspekciju u odnosu na pitanja iz odredbe stava 1. člana 139. ovog Zakona, koja su regulirana federalnim propisima;
- 2) u kantonalnim, općinskim i gradskim organima uprave i upravnim organizacijama vrši inspekciju u odnosu na pitanja iz odredbe stava 1. člana 139. ovog Zakona, koja su regulirana kantonalnim zakonom i drugim kantonalnim propisom;
- 3) u pravnim licima sa javnim ovlaštenjima kojima su javna ovlaštenja povjerena kantonalnim zakonom u odnosu na pitanja iz stava 1. člana 139. ovog Zakona, koja su regulirana federalnim i kantonalnim propisima.

U vršenju inspekcijskog nadzora iz stava 1. ovog člana kantonalna upravna inspekcija postupa u skladu sa odredbama čl. od 117. do 143. ovog Zakona.

ZAKON O INSPEKCIJAMA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE⁸

V. NADLEŽNOST INSPEKCIJA

Član 47

(Nadležnost federalne inspekcije)

- 1) Federalna inspekcija vrši inspekcijski nadzor nad primjenom propisa u okviru nadležnosti utvrđenih federalnim propisima i propisima BiH kojima je utvrđena nadležnost entitetskih inspekcija za vršenje inspekcijskog nadzora, kao i drugim propisima.
- 2) Federalna inspekcija vrši inspekcijski nadzor iz svoje nadležnosti na cijelom području Federacije.
- 3) Izuzetno, federalna inspekcija može vršiti nadzor iz nadležnosti kantonalnog inspektora prema federalnom propisu ako organ za inspekcijske poslove kantona nema inspektora iz te upravne oblasti.

Član 48

(Vršenje inspekcijskog nadzora od kantonalnog inspektora)

- 1) Direktor Federalne uprave, uz saglasnost rukovodioca kantonalnog organa uprave nadležnog za obavljanje inspekcijskih poslova, prema potrebi, rješenjem će ovlastiti kantonalnog inspektora iz jednog kantona da izvrši inspekcijski nadzor nad primjenom federalnih propisa i propisa BiH na području drugog kantona.
- 2) Protiv rješenja kojim se daje ovlaštenje iz stava 1) ovog člana žalba nije dopuštena.

Član 49

(Ovlaštenje za vršenje inspekcijskog nadzora)

⁸ Službene novine Federacije BiH, br. 73/2014 i 19/2017 - odluka US

1) Direktor Federalne uprave rješenjem može ovlastiti više federalnih i kantonalnih inspektora da vrše inspekcijski nadzor u određenoj oblasti u izvršenju federalnih i propisa BiH (donesenih od nadležnih organa Bosne i Hercegovine), kojim je utvrđeno da inspekcijski nadzor provode entitetski inspekcijski organi na području Federacije radi poboljšanja stanja u toj oblasti, po zahtjevu premijera i Vlade Federacije, uz saglasnost rukovodioca kantonalnog organa za inspekcijske poslove ili premijera vlade kantona.

2) Protiv rješenja direktora Federalne uprave iz stava 1) ovog člana žalba nije dopuštena.

3) Troškove angažiranja inspektora snosi Federalna uprava.

Član 50

(Inspekcijski nadzor u slučaju neposredne opasnosti)

1) U slučajevima kada prijete neposredna opasnost po zdravlje i život građana, materijalna dobra i okoliš ili zaštitu javnog interesa, **inspekcijski nadzor izvršit će najbliži inspektor u odgovarajućoj upravnoj oblasti.**

2) O nadzoru iz stava 1) ovog člana inspektor je dužan u roku 24 sata sačiniti izvještaj i obavijestiti nadležni organ za obavljanje inspekcijskih poslova.

3) U izuzetnim slučajevima kada prijete neposredna opasnost po zdravlje i život ljudi i životinja, materijalna dobra i okoliš ili zaštitu javnog interesa, u odgovarajućoj upravnoj oblasti glavni federalni inspektor, uz saglasnost direktora Federalne uprave, naređuje, prati i koordinira provođenje federalnih i propisa BiH i naloženih mjera na području cijele Federacije.

Član 51

(Vršenje inspekcijskog nadzora kada nije određena nadležnost)

1) Kada federalnim propisom nije određeno koji će organ vršiti inspekcijski nadzor za te poslove nadležna je federalna inspekcija iz odgovarajuće upravne oblasti.

2) Kada je propisom BiH (donesenim od nadležnih organa Bosne i Hercegovine) utvrđeno da inspekcijski nadzor vrše entitetske inspekcije, nadzor će vršiti federalna inspekcija, a po ovlaštenju direktora Federalne uprave i nadležni kantonalni inspektor te upravne oblasti, uz saglasnost rukovodioca kantonalnog organa za inspekcijske poslove ili premijera vlade kantona.

3) U slučaju iz st. 1) i 2) ovog člana kada nije eksplicitno određena nadležna inspekcija, direktor Federalne uprave rješenjem utvrđuje nadležnu inspekciju.

Član 81 (Primjena Zakona o upravnom postupku)

1) U svim pitanjima koja nisu propisana ovim ili drugim zakonom primjenjuje se Zakon o upravnom postupku.

2) U vršenju inspekcijskog nadzora inspektor je dužan pridržavati se principa utvrđenih ovim zakonom i Zakonom o upravnom postupku.

Član 85 (Ponovljeni zahtjev za vršenje inspekcijskog nadzora)

Ako se predstavka odnosi na pitanje koje je povodom ranije predstavke istog podnosioca već bilo predmet razmatranja, ponovna predstavka u istoj stvari uzet će se u postupak samo ako su u njoj iznesene nove činjenice ili ako prilikom razmatranja ranije predstavke nisu uzete u obzir sve okolnosti od značaja za njihovu pravilnu ocjenu.

V MIŠLJENJE OMBUDSMENA ZA LJUDSKA PRAVA BOSNE I HERCEGOVINE

Ombudsmeni Bosne i Hercegovine ukazuju na odredbe Zakona o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, kojim je propisana uloga i funkcija Ombudsmena Bosne i Hercegovine u zaštiti ljudskih prava, u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine, ustavima entiteta, kao i međunarodnim sporazumima iz dodatka Ustava. Ombudsmenima Bosne i Hercegovine data su zakonska ovlaštenja da u slučaju povrede ljudskih prava i osnovnih sloboda upute nadležnim organima vlasti u Bosni i Hercegovini preporuke koje bi dovele do pravičnog rješenja situacije predmetnog slučaja.⁹

Razmatrajući žalbene navode i dostavljenu dokumentaciju, kao i izjašnjenje Federalne uprave za inspeksijske poslove, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine konstatovali su nekoliko spornih pitanja koja su proizišla iz ovog postupka.

Podnositelj žalbe je naveo se primarno obraća radi **(ne)provođenja inspeksijskog nadzora nad zakonitošću rada općinskog načelnika i Službe za inspeksijske poslove Općine Sanski Most**, ali je u zaključnom dijelu obraćanja odnosno žalbe istakao i „*da je uz to potrebno imati u vidu da se inicijalni zahtjev odnosi na nezakonitu gradnju u vodotoku rijeke prve kategorije i na činjenicu da općinska građevinska inspekcija zaobilazi izričite zakonske propise i podstiče nezakonitu gradnju u vodnom dobru rijeke prve kategorije kao i uzurpaciju državnog zemljišta, jer ne izlazi u susret obavezi na podnošenje krivične prijave za uočene nezakonitosti*”. S obzirom na prethodno navedeno Ombudsmeni Bosne i Hercegovine su konkretni predmet razmatrali u smislu zaštite prirodnih resursa i okoliša, te općenito u smislu zaštite javnog interesa i zakonitosti postupanja nadležnih organa.

S tim u vezi, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine su nakon provedenog postupka razmatrali pitanje vode kao zaštićenog općeg dobra, nesaradnje različitih inspeksijskih organa, dužine trajanja postupka, te s tim u vezi primjene načela efikasnosti te postojanje pravne nesigurnosti u slučajevima neblagovremenog postupanja organa.

Rezolucija Evropskog parlamenta o pristupu vodi kao ljudskom pravu: vanjska dimenzija¹⁰ prepoznala je vodu kao ograničen resurs ističući da se dostupnost slatke vode po osobi drastično smanjila tokom posljednja dva desetljeća; da neuravnotežena rasprostranjenost rasta stanovništva i depopulacije ruralnih područja, intenziviranje poljoprivrede, učinci klimatskih promjena i degradacije okoliša, kao i određene nezakonite prakse u pogledu korištenja vodnih resursa uzrokuju zagađenje i izazivaju sve veće probleme u pristupu vodi u mnogim regijama te će u budućnosti prouzročiti još više problema u pogledu pristupa.

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine sačinio je 2023. godine Izvještaj revizije učinka – Zaštita Rijeka u Federaciji Bosne i Hercegovine, a kao generalni zaključak istaknuto je da nadležne institucije nisu preduzele odgovarajuće aktivnosti kako bi osigurale smanjenje zagađenja rijeka u Federaciji Bosne i Hercegovine, a istovremeno je ukazano na potrebu jačanja svijesti u cilju smanjenja štetnih aktivnosti koje utiču na kvalitet voda, a čiji je uzročnik ljudski faktor. Revizija je zaključila da **nije osiguran odgovarajući inspeksijski nadzor u cilju smanjenja zagađenja rijeka, da je inspeksijski nadzor koji se provodi u oblasti zaštite rijeka nedovoljan i ne osigurava potrebne efekte, te da “bez adekvatne kaznene politike nije moguće ni očekivati poštovanje zakonskih odredbi i ostvariti potrebnu zaštitu voda.”** Također, Izvještaj je ukazao da se, shodno važećoj regulativi zaštita voda, samim time i rijeka, ostvaruje sprečavanjem, ograničavanjem, zabranjivanjem radnji i ponašanja koja mogu uticati na zagađenje voda, prečišćavanjem otpadnih voda, nadzorom nad izvorima zagađenja, te drugim aktivnostima usmjerenim na očuvanje i poboljšanje stanja voda.

⁹ Član 32. stav 4. Zakona o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine

¹⁰ Rezolucija od 05. oktobra 2022. godine - 2021/2187(INI) vidjeti: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2022-0346_HR.html

Bosna i Hercegovina je jedna od rijetkih zemalja bogatih vodama, te je stoga, zaštita ovih prirodnih dragocijenosti uveliko veća. Zaštita voda se treba usmjeriti na sve faktore koji potencijalno mogu ugroziti i onečistiti, kako samu vodu tako i njene obale. Zakon o stvarnim pravima¹¹ propisuje da nisu sposobni biti objektom prava vlasništva i drugih stvarnih prava oni dijelovi prirode koji po svojim osobinama ne mogu biti u vlasti niti jedne fizičke ili pravne osobe pojedinačno, nego su na upotrebi svih, kao što su to atmosferski zrak, voda u rijekama, jezerima i moru, te morska obala (opća dobra), a o općim dobrima brigu vodi i njima upravlja i za to odgovara određeni subjekt javnog prava (Federacija, kanton, grad ili općina) što se određuje posebnim zakonom. Slično je propisano i Zakonom o vodama u Federaciji Bosne i Hercegovine.¹²

U konkretnom slučaju podnositelj žalbe se primarno obraća **radi (ne)provođenja inspeksijskog nadzora nad zakonitošću rada općinskog načelnika i Službe za inspeksijske poslove Općine Sanski Most** i kao odgovornu stranu u konkretnom predmetu označio Federalnu upravu za inspeksijske poslove. Podnositelj žalbe je naveo i *da je uz to potrebno imati u vidu da se inicijalni zahtjev odnosio na nezakonitu gradnju u vodotoku rijeke prve kategorije i na činjenicu da općinska građevinska inspekcija zaobilazi izričite zakonske propise i podstiče nezakonitu gradnju u vodnom dobru rijeke prve kategorije kao i uzurpaciju državnog zemljišta, jer ne izlazi u susret obavezi na podnošenje krivične prijave za uočene nezakonitosti*. U vezi sa prethodno navedenim podnositelj žalbe je istakao da prema članu 164. stav 2. Zakona o prostornom uređenju i građenju USK¹³ obilježje krivičnog djela imaju radnje kojima se bez odobrenja za građenje odobri priključenje bespravno izgrađene građevine na javnu mrežu vodovoda, kanalizacije i elektromrežu i da je nadležni općinski inspektor inspeksijskim nadzorom utvrdio da je nezakonito izgrađen objekat priključen na elektromrežu, ali nije postupio, kako podnositelj žalbe ističe prema izričitoj obavezi iz člana 164, stav 2 Zakona o prostornom uređenju i građenju USK i prema članu 228. Zakon o krivičnom postupku FBiH¹⁴ zbog toga što nije podnio krivičnu prijavu. U vezi sa prethodno navedenim podnositelj žalbe ukazuje i na odredbe člana 125, st. (5) Zakon o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine: *“Kada se u vršenju inspeksijskog nadzora utvrdi da je povrijeđen zakon, ili drugi propis čije izvršenje nadzire, inspektor ima ovlaštenja i obavezu da naloži sljedeće upravne i druge mjere: ...5) podnese zahtjev za pokretanje disciplinske odgovornosti, odnosno prekršaja, ili privrednog prijestupa, odnosno krivičnu prijavu za krivično djelo, ako su povredom zakona, ili drugog propisa učinjeni ti prijestupi, ili krivično djelo*. Podnositelj žalbe je smatrao da se radi prethodno navedenog morao izvršiti nadzor nad zakonitošću rada inspektora radi čega je dana **24.01.2022. godine** podnio zahtjev za vršenje inspeksijskog nadzora nad zakonitošću rada općinskog načelnika i Službe za inspeksijske poslove Općine Sanski Most **Kantonalnom upravnom inspektoratu Bihac, koji se oglasio nenadležnim** i zahtjev prosljedio **kantonalnoj urbanističko građevinskoj inspekciji Unsko-sanskog kantona**. Nakon toga je Kantonalna uprava za inspeksijske poslove odgovorila aktom ‘Obavijest’ broj UP-1-17-19-00927/22-1040-007-P od **02.08.2022. godine** obavještavajući podnosioca zahtjeva da nije u mogućnosti postupiti po zahtjevu i da je **predmet uputila Federalnoj upravi za inspeksijske poslove**, od kada se podnositelj žalbe obraća istoj pa sve do dana obraćanja Instituciji ombudsmena.

Uvidom u akt broj UP-1-17-19-00927/22-1040-006-P od **02.08.2022. godine** kojim je **direktor Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Unsko-sanskog kantona** prosljedio zahtjev podnositelja žalbe na nadležno postupanje (koji je prethodno zaprimljen od glavnog kantonalnog upravnog inspektora Ministarstva pravosuđa i uprave Unsko-sanskog kantona) Federalnoj upravi za inspeksijske poslove, zaključeno je da kao razlog za prosljeđivanje navedeno da *“nema popunjeno radno mjesto kantonalnog urbanističko-građevinskog inspektora, kao i da je u toku postupak raspisivanja konkursa za prijem u radni odnos istog”*.

¹¹ Vidjeti članj 7. Zakona o stvarnim pravima FBiH

¹² Vidjeti član 3. Zakona o vodama

¹³ Službeni glasnik 12/13 i 2/16

¹⁴ Sl. novine FBiH, 35/2002, 56/2003-ispr., 78/2004, 28/2005, 55/2006, 27/2007, 53/2007, 53/2007, 9/2009, 12/2010, 8/2013, 59/2014 i 74/2020

U vezi sa prethodno navedenim značajano je ukazati da, cijeneći protok vremena od kada datira zahtjev podnositelja žalbe (24. januar 2022. godine) i od kada nije riješeno po zahtjevu podnositelja žalbe za provođenja inspekcijskog nadzora nad zakonitošću rada općinskog načelnika i Službe za inspekcijske poslove Općine Sanski Most, a da je u odgovoru Kantonalne uprave za inspekcijske poslove Unsko-sanskog kantona iz 2022. godine navedeno da je u toku postupak raspisivanja konkursa za prijem u radni odnos istoga, ostalo je nejasno da li je taj konkurs realizovan, odnos da li je u međuvremenu popunjeno radno mjesto kantonalnog urbanističko-građevinskog inspektora u Kantonalnoj upravi za inspekcijske poslove USK, te cijeneći protok vremena od kada traje korespondencija podnositelja žalbe sa Federalnom upravom za inspekcijske poslove, iz kojeg razloga navedeni zahtjev a u cilju efikasnijeg i ekonomičnijeg rješavanja istog, nakon oglašavanja nenadležnom Federalne uprave za inspekcijske poslove nije ponovno proslijeđen Kantonalnoj upravi za inspekcijske poslove USK.

U vezi sa prethodno navedenim značajano je ukazati i na član član 133, stav Zakona o organizaciji uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine kojim je određeno da Federalna inspekcija saraduje sa kantonalnom inspekcijom i pruža joj potrebnu stručnu pomoć u svim pitanjima od zajedničkog interesa.

Federalna uprava za inspekcijske poslove u izjašnjenju dostavljenom Instituciji ombudsmena kao i u prethodno dostavljenim u odgovorima podnositelju žalbe ističe da nije nadležna u konkretnom slučaju i da je članom 47. Zakona o inspekcijama Federacije BiH definisana je nadležnost federalne inspekcije, odnosno da je nadležnost federalnog građevinskog inspektora utvrđena je Zakonom o prostornom planiranju i korištanju zemljišta na nivou Federacije Bosne i Hercegovine¹⁵ i podzakonskim aktima, u konkretnom slučaju: Uredbom o određivanju zahvata u prostoru i građevina za koje Federalno ministarstvo prostornog uređenja izdaje urbanističku saglasnost i/ili lokacijsku informaciju ('Službene novine FBiH'; broj: 32/14 i 33/22) i Uredbom o tehničkim svojstvima koje građevine moraju zadovoljavati u pogledu sigurnosti te načinu korištenja i održavanja građevina ('Službene novine F BiH', broj: 29/07, 51/08, 99/14).

Federalna uprava za inspekcijske poslove u izjašnjenju dostavljenom Instituciji ombudsmena je također istakla da smatra *da je bitno napomenuti da je u predmetu nelegalne gradnje urbanističko-građevinski inspektor Općine Sanski Most već postupao i donio Rješenje o obustavi gradnje, broj: UP-1-09-19-7-687/20 od 27.05.2020. godine, a da je po zahtjevu koji se odnosi na zakonitost rada općinskog načelnika i općinske službe postupalo Ministarstvo pravosuđa i uprave Unsko-sanskog kantona i da shodno naprijed navedenom, uvažavajući činjenicu da Federalno ministarstvo prostornog uređenja nije nadležno za izdavanje odobrenje za građenje za predmetno, kao i da se predmetni zahtjev odnosi na zakonitost rada općinskog načelnika i Službe za inspekcijske poslove Općine Sanski Most, isto nije u nadležnosti federalne građevinske inspekcije.*

U vezi sa navodom iz izjašnjenja *da je po zahtjevu koji se odnosi na zakonitost rada općinskog načelnika i općinske službe postupalo Ministarstvo pravosuđa i uprave Unsko-sanskog kantona*, ukazujemo da je podnositelj žalbe naveo u žalbi da se prvo obratio navedenom organu koji se oglasio nenadležnim, te da po predmetnom zahtjevu glavni kantonalni upravni inspektor Ministarstva pravosuđa i uprave Unsko-sanskog kantona nije postupao. Osim toga u aktu Federalne uprave za inspekcijske poslove akt broj 10-19-5-04272/2023-1000-2, od 26.02.2023. godine podnositelj žalbe se upućuje da se obrati Federalnom ministarstvu pravde – Upravnom inspektoratu.

Podnositelj žalbe je u komentarima na odgovor Federalne uprave za inspekcijske poslove istakao da smatra da riječ o pogrešnom tumačenju zakonskih odredbi i nestručnosti nadležnih inspektora kako u vezi oglašavanja nenadležnim tako i u vezi odbijanja razmatranja ponovljenog zahtjeva. U vezi sa prethodno navedenim ukazujemo da Institucija ombudsmena nije nadležna da utvrđuje koja inspekcija je nadležna ili da riješava sukob nadležnosti inspekcija, niti da cijeni stručnost rada inspektora. Podsjećamo da inspektori imaju status državnih službenika čija se

¹⁵ Službene novine FBiH, broj: 2/06, 72/07, 32/08, 4/10, 13/10, 45/10, 85/21 i 92/21

stručnost cijeni u postupku prijema istih putem javnih konkursa koje raspisuje i provodi Agencija za državnu službu FBiH i u žalbenom postupku koji je predviđen u toku konkursa pred Odborom državne službe za žalbe, te u konačnici nakon prijema u radni odnos kroz sistem ocjenjivanja od strane rukovodioca koji se također dalje može preispitivati pred Odborom državne službe za žalbe.

U toku istražnog postupka je utvrđen kao osnovan navod podnositelja žalbe da Federalna uprava za inspekcijske poslove nije postupala u skladu sa zakonskim rokovima. U izjašnjenju Federalne uprava za inspekcijske poslove dato je obrazloženje o preopterećenosti, podkapacitiranosti, kao i obrazloženje vezano za korištenju plaćenog odsustva od pet mjeseci glavnog urbanističko-ekološkog inspektora nakon čega je otišao u penziju. Ombudsmeni smatraju osnovanim tvrdnju podnositelja žalbe da ovakvi razlozi ne oslobađaju Federalnu upravu za inspekcijske poslove od odgovornosti za poštivanje zakonskih rokova i primjenu načela efikasnog postupanja. Osim toga, utvrđeno je da je osnovan navod podnositelja žalbe i da nakon preuzimanja poslova od strane nove inspektorice također nisu blagovremeno dostavljani odgovori na obraćanja podnositelja žalbe. Nadalje, u izjašnjenju Federalne uprave za inspekcijske poslove se navodi da nije zaprimljen **podnesak podnositelja žalbe od 18.09.2024. godine** (na koji je, kako je u žalbi istaknuto nije zaprimljen nikakav odgovor, kao i da je i naslovljen direktorici Federalne uprave za inspekcijske poslove). U vezi sa prethodno navedenim podnositelj žalbe je istakao da je ista osim putem e maila dostavljena i poštom a kao dokaz dostavio kopija potvrde o preporučenoj pošiljci broj RV078116372BA kojom je žalba dostavljena i kopiju izvještaja BH-Pošte iz koje se vidi da je pošiljka zaprimljena 21.10.2024 godine u pošti Sanski Most i da je uručena 23.10.2024. godine u 13:07:05 sati na adresu primaoca, Federalne uprave za inspekcijske poslove (**u prilogu**).

Osnovanim je ocijenjen i navod da je, nakon ocjene Federalne uprave za inspekcijske poslove da nije nadležna da postupa po predmetnom zahtjevu, nejasno iz kojih razloga predmet bez odlaganja nije proslijeđen nadležnom organu. Zakoni u Bosni i Hercegovini propisuju procedure u slučajevima kada se jedan organ oglasi nenadležnim, te u slučajevima sukoba nadležnosti između dva organa. Odredbom člana 65. stav 4. Zakona o upravnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine propisan je način postupanja organa u slučaju kada isti smatra da nije nadležan za postupanje na način: *Kad organ poštom dobije podnesak za čiji prijem nije nadležan, a poznato mu je koji je organ nadležan za prijem, poslat će podnesak bez odgađanja nadležnom organu, odnosno sudu i o tome će obavijestiti stranku.*"

Također je ocijenjen osnovanim i navod podnositelja žalbe da je od strane direktorice kako rukovoditeljice Federalne uprave za inspekcijske poslove izignorirana žalba na rad federalne urbanističke inspektorice koju je podnio u skladu sa članom 76 Zakona o organizaciji organa uprave u FBiH kojim je između ostalog određeno da ako državni službenici u organima uprave zahtjeve građana ne rješavaju u propisanim rokovima, građani imaju pravo da u vezi sa takvim ponašanjem državnih službenika podnesu predstavke i pritužbe rukovodiocu organa uprave, koji je obavezan odmah, a najkasnije u roku od pet dana od dana prijema predstavke ili pritužbe, ispitati tu predstavku ili pritužbu i podnosiocu predstavke ili pritužbe obavezno dostaviti pisani odgovor o preduzetim mjerama.

Ombudsmeni Bosne i Hercegovine ukazuju da nepostupanje organa po zahtjevima stranaka, odnosno propuštanje istih da stranku obavijeste o aktivnostima koje se provode, dovodi do narušavanja odnosa građana i javnih tijela, stvaranja nepovjerenja i negativnih poimanja o primjeni zakona.

Uloga Ombudsmena Bosne i Hercegovine je da promovišu vladavinu prava i ostvarivanja većeg stepena zaštite prava i sloboda fizičkih i pravnih lica, pa samim tim imaju obavezu da ukazuju nadležnim organima na nedostatke u njihovom radu i na potrebu otklanjanja istih. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine upozoravaju da pojedinac ne može i ne smije trpiti posljedice radi nespremnosti nadležnih organa da preduzmu rješavanje pojedinih pitanja, a organi vlasti su dužni da

u okviru svojih zakonom određenih nadležnosti, postupaju po zahtjevima građana na dosljedan način poštujući opravdana i razumna očekivanja koji građani imaju.

Ombudsmeni Bosne i Hercegovine ukazuju da inspekcijski nadzor, kao oblik upravnog nadzora, ima izuzetnu važnost pri provođenju cijelog niza propisa na kojima se temelji zaštita prava fizičkih i pravnih lica. Kroz inspekcijski nadzor vlasti nadziru provođenje propisa, otklanjaju eventualna kršenja istih i sankcioniraju eventualnu povredu propisa. Ukoliko vlasti nisu u stanju osigurati nadzor nad provođenjem propisa, samo regulisanje bilo koje oblasti je suštinski bez efekta.

S obzirom na sve navedeno, Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine, u skladu sa članom 32. Zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine upućuju:

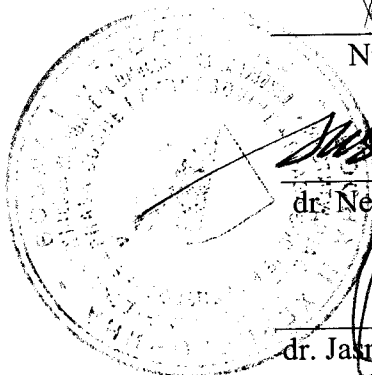
P R E P O R U K U

Federalnoj upravi za inspekcijske poslove

1. Da, imajući u vidu navode izražene u Preporuci, svoje postupanje vrate u pravni okvir, a u cilju osiguranja temeljite primjene Zakon o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine, Zakona o inspekcijama Federacije Bosne i Hercegovine i Zakona o upravnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine, te poduzme sve zakonom propisne aktivnosti i mjere radi osiguranja primjene zakona;
2. Da u roku od 30 dana obavijeste Ombudsmene Bosne i Hercegovine o aktivnostima usmjerenim na realizaciji Preporuke;

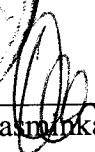
U skladu sa članom 33. Zakona o Ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, ova Preporuka se dostavlja i podnosiocu žalbe.

Ombudsmeni Bosne i Hercegovine

Nives Jukić

dr. Nevenko Vranješ

dr. Jasminka Džumhur

U prilogu: kao u tekstu

Dostavljeno:

1x naslovu
1x podnosiocu žalbe
1x u spis